

Politika belgesi

Gençler Karar Alma Süreçlerine Dahil Omak İstiyorlar!
Gençler toplumsal sorunların çözüm sürecinde aktif olmak istediklerini
belirtiyorlar!
Gençler karar vericilerin gençlerin siyasal katılımlarını yeterince
önemsemediklerini dile getiriyorlar!
Gençler kaliteli eğitim ve iş imkanlarına erişmeyi ve yaşadıkları şehirlerin genç
dostu olmasını talep etmektedirler.

Durum Analizi

Türkiye oldukça genç nüfusa sahip bir ülke. TÜİK (2017) verilerine göre 2016 yılında 15-24 yaş grubunda 13 milyon insan bulunuyor. Yani gençler Türkiye nüfusunun 16,3'ünü oluşturuyor.¹

Nüfusun oldukça fazla bir oranına sahip gençler, karar verme mekanizmalarında yeterince temsil edilmemekte, yerel ve ulusal karar verme mekanizmalarına erişememekte, toplumsal bir çok önyargı ile karşılaşmaktadır. Gençlerin farklılaşan ihtiyaç ve talepleri yerel ve ulusal mekanizmalar ve siyasi partiler tarafından göz ardı edilmektedir.

Toplumsal Önyargı

Gençlerin karşılaştıklarını belirttikleri sorunların başında toplumun gençlere güvenmemesi gelmektedir. Gençler toplumdan takdir ve destek görmenin toplumda çok da karşılaşmadıkları ve ihtiyaç duydukları bir şey olduğunu belirtmektedirler.

Günümüzde bir çok olumsuz eleştiriye maruz kalan gençlerin, siyasal katılım göstermek konusunda ilgisiz ve toplumsal konulara duyarsız olduğu da sıklıkla dile getirilmektedir. Özellikle 1980 sonrasında gençler "apolitik, depolitize, bencil, kayıtsız ve vurdumduymaz" oldukları eleştirisine maruz kalmaktadır. Bunun sorumluluğu da gençlere yüklenmektedir.

Farklılaşan Gençlik Halleri

Türkiye Gençlik ve Spor Bakanlığı Türkiye'de gençliği 14 - 29 yaş arasındaki bir yaş grubu olarak tanımlamaktadır.² Literatürde ise gençlik kavramı tarih boyunca çeşitlilik göstermektedir. Gençliğin, çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olduğunu öne süren bir çok yaklaşım, gençliği sosyal bir kategori olarak tanımlamamaktadır.

¹ Türkiye İstatistik Kurumu (2017) İstatistiklerle Gençlik, 2016.

² Gençlik ve Spor Bakanlığı (2018) Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, 2013

Kentleşme ve sanayileşmenin etkisi ile gençlik dönemi yetişkinliğe, çalışma hayatına ve iş gücüne katılmaya hazırlık dönemi olarak tanımlanmaktadır. Bu tür tanımlamalar gençliği yetişkinliğe hazırlık aşaması olarak görmekte, yetişkinliği de ekonomik bir toplumsal role indirgemektedir. Bu yönüyle bu yaklaşım gençlerin ihtiyaç ve taleplerini yok saymaktadır.

Gençlik dönemini biyolojik bir evreye indirgemek ve belli bir yaş aralığında tanımlamak, gençliğin tarihi ve sosyal etkilerden bağımsız olduğunu varsaymak anlamına gelir. Oysa ki gençlerin aynı dönemde yaşamakla birlikte ortaklaştıkları sorun ve ihtiyaçlar olmasına rağmen farklı şehirlerde, farklı alt kültürlerle sahip olmak gibi farklı toplumsal ve siyasal değişkenlerden etkilenerek farklı ihtiyaç ve sorunları olabilmektedir. Bu sebeple tek bir gençlik tanımından bahsedemeyiz. Genç gruplar sosyal, kültürel, etnik çeşitlilikler barındırabilmektedir.

Örneğin, 25 yaşında, üniversite öğrencisi ve aynı zamanda yarı zamanlı çalışan, yurttan kalan, büyük bir şehirde yaşayan bir kadının gençlik deneyimiyle; aynı yaşta, üniversite öğrencisi, ailesi ile küçük bir şehirde yaşayan genç kadının gençlik deneyimi birbirinden farklı olacaktır.

Gençlerin karşılaştıklarını belirttikleri diğer sorunlar ise “eğitim sistemindeki aksaklıklar, ailelere yüksek oranlarda ekonomik ve duygusal bağımlılık, maddi imkansızlıklar, işsizlik ve yaşadıkları şehirlerdeki sosyal imkanların azlığı” olarak sıralanabilir.

Eğitim

Eğitim sisteminin kalitesinin düşük olması gençleri oldukça olumsuz etkilemektedir. Araştırma kapsamında görüşme yapılan gençler üniversitelerdeki eğitim sistemin özgürlükçü olmadığını, eğitim sisteminin niteliksiz olduğunu vurgulamış, eğitimde fırsat eşitliğini savunmuşlardır.

Ayrıca, gençler eğitim sisteminin ezbere dayalı olmasından yakınmaktadır. Üniversitelerin eleştirel düşünme ve akıl yürütmeyi destekleyecek gençlerin kendini ifade edebileceği alanların yaratılmasına katkı sağlamasını talep etmektedirler.

Aile ile ilişkiler

Gençler için aileleriyle kurdukları yakın ilişki, ekonomik ve duygusal bağımlılık günlük hayatlarında özgürce karar almalarını engelleyen en önemli sebeplerden. Özellikle ailelerin çocuklarını yetiştirirken, siyasetten uzak tutma çabaları, gençlerin kolektif eylemlere katılmalarını engelliyor ve gençleri de-politize ediyor.

Diğer taraftan gençler okudukları süre boyunca, kısa süreli işlerden çalışsalar dahi, geçimlerini sağlayabilmek için ailelerinden maddi destek alıyor. Maddi olarak aileye

yüksek oranda bağlılığın yanı sıra kültürel olarak aileyle kurulan yoğun duygusal ilişkiler, gençlerin kendi hayatlarıyla ilgili karar almalarını oldukça etkiliyor. Böylelikle ailelerin gençlerin kendi beklentileri doğrultusunda yaşamalarına zorlamaktadır.

Maddi İmkansızlıklar

Maddi imkansızlıkların başında devlet burslarının yetersizliği, yarı zamanlı işlerin getirisinin az olması sebebiyle aileye olan bağımlılığın artması gelmektedir. Maddi olarak aileye yüksek oranda bağlılığın yanı sıra kültürel olarak aileyle kurulan yoğun duygusal ilişkiler, gençlerin kendi hayatlarıyla ilgili karar almalarını oldukça etkilemekte. İşsizlik ise gençlerin üniversite sonrası aileye bağlılığını devam ettirmektedir.

İşsizlik

Son yıllarda dünya çapında yaşanan ekonomik krizler, özellikle gençleri olumsuz etkileyerek genç işsizliğinin oldukça artmasına sebep olmuştur. 15-24 yaş grubu gençlerin işsizlik oranı yüzde 24'5'tur.³ İşsizlik istatistiklerinin kadın ve erkek oranları da birbirinden farklılık göstermektedir. Her üç genç kadından biri ne çalışmakta ne de eğitim almaktadır⁴; dolayısıyla genç kadınların işgücüne katılım oranı erkeklere göre daha düşüktür.

Genç dostu olmayan şehirler

Yaşanılan şehrin genç dostu olup olmadığı, gençlere çeşitli sosyalleşebilecek imkanlar sunup sunmaması da genç olma halini oldukça etkilemektedir. Gençler, bir şehirde gençlerin ne kadar çok vakit geçirebileceği kamusal mekanlar varsa, o kadar rahat etmektedirler. Gençler, genç dostu şehir deyince, sosyal aktivitelerin var olduğu, rahatça dışarı çıkabildikleri, kütüphane, kafe, gençlik merkezi gibi vakit geçirebilecekleri mekanları olan bir şehir hayal etmekte. Bu anlamda büyük şehirlerde öğrencilik yapan gençlerin, küçük şehirlerdekilere göre daha memnun oldukları ortaya çıkmaktadır.

Karar verme mekanizmalarına katılamama

Türkiye geneli gençlik istatistiklerle, gönüllülük yapan gençlerin oranlarını kıyasladığımızda gösteri, yürüyüş ve protestolara katılımı, internette toplumsal bir sorunla ilgili mesaj iletmeleri, başış kampanyalarına destek olmaları ve/veya herhangi bir sorunla ilgili devlet kurumlarına şikayet ileme oranları yüksek çıkmaktadır. Ancak bu oranlarda son iki yıl içerisinde bir düşüş vardır.

3 TÜİK (2017) İstatistiklerle Gençlik, 2016

4 a.g.e

15 Temmuz darbe girişimi ertesinde ilan edilen OHAL gençlerin yaşamlarını doğrudan etkilemektedir. Toplu yürüyüş, protesto ve eylemlerin yasaklanmıştır. Görüşme yapılan gençler birçok kez, tutuklanmaktan korktukları için sosyal medyada görüşlerini paylaşmaktan çekindiklerini ve eylemlerden uzak durduklarını dile getirmiştir. Bu durum gençlerin özellikle hak temelli STK'lara üye olmaktan da çekinmelerine neden olmaktadır.

Diğer önemli bir konu ise, gençlerin karar verme mekanizmalarına ne kadar dahil olabildiğidir. Gençler siyaseti kirli, tehlikeli ve uzak durulması gereken bir alan olarak görmektedir.

Araştırma bulgularımız gençlerin karar verme mekanizmalarına dahil olmak istediklerini ancak karar vericilerin gençler için yeteri kadar alan açmadığını ortaya koymaktadır. Örneğin, Belediyelerin gençlik meclislerine gençler kuşkuyla yaklaşmakta, dahil olmaktan çekinmektedir. Bunda siyasi parti üyeliklerine duyduklarına benzer bir çekimserlik vardır. Gençlik meclislerinin özerk olmadığını dile getiren gençler, farklı görüşlerde olanların fikirlerinin önemsenmediğini düşünmelerinden ötürü gençlik meclislerden uzak durduklarını belirtmektedirler.

Toplum Gönüllüleri Vakfı olarak çözüm önerilerimiz:

- Tüm gençleri kapsayacak eşit ve aktif vatandaşlığı teşvik edecek politikalara ihtiyaç vardır.
- Boş zaman aktiviteleri ve gençlerin korunması gibi konularla sınırlandırılmış gençlik politikalarının genişletilerek eğitim, istihdam, barınma, sosyal destek gibi konuları da kapsamaması gerekmektedir.
- Sivil toplum, hükümet ve yerel yönetimler toplumsal cinsiyete duyarlı, toplumsal cinsiyet kalıplarını sorgulayan, genç kadınların ihtiyaçlarını dikkate alarak hazırlanan gençlik politikaları üretmelidirler.
- Gençlerin istihdam politikaları ele alınırken, genç kadınların farklılaşan ihtiyaçları da göz önüne alınmalıdır.
- Eğitim kalitesi iyileştirilmeli, kaliteli eğitime erişimde fırsat eşitliği sağlanmalıdır.
- Hükümet ücretsiz ve kaliteli örgün eğitimle birlikte burs gibi sosyal destek programlarına öncelik vermeli ve bu programları arttırmalıdır.
- Farklı gençlik kimliklerinin ötekileştirilmesinin önüne geçilmelidir. Gençlik örgütleri, yerel ve ulusal karar verme mekanizmaları ile birlikte çalışarak gençliğe dair mevcut kalıp yargıları kırarak projeler ve kampanyalar geliştirmelidir. Bu projeler tüm toplumu kapsamalıdır.
- 15 Temmuz 2016 darbe girişimi ardından hükümetin aldığı bir dizi güvenlik önlemi ve ilan edilen OHAL sebebiyle askıya alınan yürüyüş, protesto ve eylem hakları geri verilmelidir.

- Gençlerin yerel karar alma süreçlerine katılabilmeleri için alanlar açılmalıdır.
- Yerel ve ulusal karar vericiler yerleşim birimlerinde gençlerin sosyalleşebileceği uygun mekanlar ve fırsatlar yaratmalıdır. Bu karar alınırken, gençler de toplantılara dahil edilmelidirler.
- Gençlik meclisleri, gençlik konseyleri ve öğrenci konseyleri yapılarının tekrar gözden geçirmelidir. Bu yapıların genç dostu olması, gençlere eşit ve saygıyla davranması ve yapıların gençlerin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi gerekmektedir.
- Gençler karar verme mekanizmalarına katılım araçları konusunda yeterince bilgilendirilmeli, gerekli hak, imkan, alan ve desteğe de sahip olmalıdır.
- Karar vericiler farklı gençlik gruplarını içeren farklı sosyo-ekonomik geçmişlere sahip gençler için farklı politikalar tasarlamalıdır.

Gençlik politikaları üretmek hükümetin, yerel yönetimlerin ve STK'ların sorumluluğundadır. Bu bağlamda, mevcut politika araç ve mekanizmalarının tüm ilgili aktörler tarafından acilen gözden geçirilmesi, gençlerin çeşitlenmiş kimlikleri göz önünde bulundurarak güçlenmelerine destek olacak politikalar üretebilmek için hükümet, yerel yönetim ve gençlik örgütlerini iş birliğine davet ediyoruz.